

Sygn. akt V CSK 428/21

POSTANOWIENIE

Dnia 30 grudnia 2021 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Monika Koba

w sprawie z powództwa L. L.
przeciwko Towarzystwu Ubezpieczeń (...) S.A. w W.
o pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 30 grudnia 2021 r.,
na skutek skargi kasacyjnej powoda
od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...)
z dnia 20 grudnia 2019 r., sygn. akt I ACa (...),

- 1) odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2) oddala wniosek pozwanego o zasądzenie kosztów postępowania kasacyjnego,**
- 3) przyznaje od Skarbu Państwa - Sądu Apelacyjnego w (...) na rzecz adwokata I. G. kwotę 5.400 (pięć tysięcy czterysta) złotych powiększoną o należy podatek od towarów i usług tytułem kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej powodowi z urzędu w postępowaniu kasacyjnym.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 20 grudnia 2019 r. Sąd Apelacyjny w (...) oddalił apelację powoda L. L. od wyroku Sądu Okręgowego w W. z dnia 9 maja 2019 r., którym oddalone zostało jego powództwo skierowane przeciwko Towarzystwu Ubezpieczeń (...) S.A. w W. o pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności.

Orzeczenie to zostało zaskarżone skargą kasacyjną przez powoda. Wnosząc o przyjęcie jej do rozpoznania, wskazał na wystąpienie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego sprowadzającego się do odpowiedzi na pytanie czy kolejne wnioski egzekucyjne składane przez wierzyciela wyłącznie w celu przerwania biegu terminu przedawnienia określonego w art. 125 k.c. są czynnością, o której mowa w art. 123 § 1 pkt 1 k.c. Jego zdaniem tak właśnie – analogicznie do zasad wypracowanych przy zawezwaniu do próby ugodowej - należy postrzegać sytuację, gdy wierzyciel występuje z kolejnym wnioskiem egzekucyjnym celem wyegzekwowania zasądzonego świadczenia, mimo że uprzednie postępowania zostały umorzone wobec stwierdzenia bezskuteczności egzekucji, a dłużnik nie miał i nie ma środków na zaspokojenie wierzyciela.

Pozwany w odpowiedzi na skargę kasacyjną wniósł o oddalenie skargi kasacyjnej i zasądzenie kosztów postępowania kasacyjnego (omyłkowo określonych, jako koszty postępowania zażaleniowego).

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna jest nadzwyczajnym środkiem zaskarżenia, którego rozpoznanie przez Sąd Najwyższy musi być uzasadnione względami o szczególnej doniosłości, wykraczającymi poza indywidualny interes skarżącego, a mającymi swoje źródło w interesie publicznym. Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Sąd Najwyższy w ramach przedsądu bada tylko wskazane w skardze kasacyjnej okoliczności uzasadniające jej przyjęcie do rozpoznania, a nie podstawy kasacyjne i ich uzasadnienie. Cel wymagania określonego w art. 398⁴ § 2 k.p.c. może być osiągnięty tylko przez powołanie i uzasadnienie istnienia przesłanek o charakterze publicznoprawnym, które będą mogły stanowić podstawę oceny skargi kasacyjnej pod kątem przyjęcia jej do rozpoznania.

W judykaturze Sądu Najwyższego utrwalił się pogląd, że wskazanie przyczyny określonej w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. nakłada na skarżącego obowiązek

przedstawienia zagadnienia o charakterze abstrakcyjnym wraz z argumentami prowadzącymi do rozbieżnych ocen prawnych, wykazania, że nie zostało ono rozstrzygnięte w dotychczasowym orzecznictwie, a wyjaśnienie go ma znaczenie nie tylko dla rozstrzygnięcia tej konkretnej sprawy, ale także innych podobnych spraw, przyczyniając się do rozwoju prawa (por. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 10 maja 2001 r., II CZ 35/01, OSNC 2002, nr 1, poz. 11, z dnia 11 stycznia 2002 r., III CKN 570/01, OSNC 2002, nr 12, poz.151, i z dnia 30 kwietnia 2015 r., V CSK 598/14, niepubl.).

Wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania nie spełnia tych wymagań. W świetle art. 123 § 1 pkt 1 w zw. z art. 125 k.c. nie budzi żadnych wątpliwości, że czynnością przerywającą bieg przedawnienia, prowadzącą bezpośrednio do wyegzekwowania roszczenia jest złożenie przez wierzyciela skutecznego wniosku o wszczęcie egzekucji (por. m.in. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 24 września 1971 r., II CR 358/71, GSi P 1972, nr 2, s. 2, z dnia 4 sierpnia 1977 r., IV PR 160/77, niepubl., i z dnia 7 kwietnia 2017 r., V CSK 484/16, niepubl.). Brak jakichkolwiek podstaw do twierdzenia, że wierzyciel miałby być ograniczony w prawie do dochodzenia świadczenia zasądzonego prawomocnym orzeczeniem sądu tylko z tej przyczyny, że dłużnik nie dokonuje dobrowolnie jego zaspokojenia, poprzednio wszczęte postępowania egzekucyjne zostały umorzone z uwagi na bezskuteczność egzekucji, a dłużnik deklaruje brak środków na spłatę wierzyciela. Istotą przedawnienia jest bowiem stabilizacja stosunków prawnych powstałych na skutek długotrwałej bezczynności wierzyciela, który nie egzekwuje swoich praw, a nie ochrona dłużnika, który nie wykonuje orzeczenia sądu z uwagi na deklarowany brak środków finansowych. W orzecznictwie Sądu Najwyższego stwierdzono, że jedynie w wyjątkowych przypadkach zachowanie wierzyciela w postępowaniu egzekucyjnym może stanowić nadużycie prawa (art. 5 k.c.), uzasadniające pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności (art. 840 § 1 pkt 2 k.p.c.) (por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 12 września 2018 r., II CSK 664/17, OSNC 2019, nr 7-8, poz. 79 oraz z dnia 22 czerwca 2018 r., II CSK 539/17, OSNC – ZD 2019, nr C, poz. 37). Niekorzystna zmiana sytuacji materialnej dłużnika powstała po powstaniu tytułu egzekucyjnego, nie stanowi zdarzenia, wskutek którego zobowiązanie wygasło, albo nie może być egzekwowane (por. uchwała

Sądu Najwyższego z dnia 30 stycznia 1986 r., III CZP 77/85, OSNCP 1986, nr 12, poz. 206)

Z przytoczonych względów Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, nie znajdując też okoliczności, które w ramach przedsądu jest obowiązany brać pod uwagę z urzędu.

Wniosek pozwanego o zasądzenie kosztów postępowania kasacyjnego oddalono, w odpowiedzi na skargę nie odniesiono się bowiem do przesłanek przedsądu, zajmując jedynie stanowisko na wypadek merytorycznego orzekania o skardze kasacyjnej w razie jej przyjęcia do rozpoznania.

O kosztach nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej powodowi z urzędu w postępowaniu kasacyjnym Sąd Najwyższy orzekł na podstawie § 8 pkt 7 i § 16 ust. 4 pkt 2 oraz § 4 ust. 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu (jedn. tekst: Dz.U. z 2019 r., poz. 18).